

PPA LASTE ÕIGUSTE DEKLARATSIOON

Märgates abivajavat last loome turvalisust tuleviku Eesti jaoks. Politsei- ja Piirivalveameti igal töötajal on võimalik aidata neid, kes seda ise teha ei saa või ei oska. Eesti 100. sünnipäeval sõnastasime tegevused, mida Politsei- ja Piirivalveameti pere teeb selleks, et iga laps saaks õnnelikult suureks kasvada.

1. **Oskame ära tunda lapsi, kes vajavad abi.** Eestis on meie hinnangul enam kui 2000 alaealist riskilast. Nende seas on lapsi, kes on langenud kuriteo või väärkohtlemise ohvriks, kes elavad kehvades elutingimustes või kellel puudub vanemlik hoolitsus. Õpime märkama abivajavaid lapsi kõikides PPA tööliinides – välitööl, uurimistes, liiklusjärelvalves, piiripunktides, PPA teenindustes jne. Anname oma parima PPA töötajatest lastevanemate toetamiseks. Raskustes lapse abistamiseks küsime nõu ning vajadusel kaasame lastekaitse.
2. **Peretülisid lahendades pöörame lastele erilist tähelepanu.** Kolmandikul lähisuhtevägivalda juhtumitest on lapsed kas vägivalda ohvriteks või tunnistajateks. Vägivaldaga kogunud lapsest saab suurema tõenäosusega tulevikus vägivallatseja või selle ohver. Selle mustri murdmiseks peab usaldusväärne täiskasvanu aitama lapsel hirmudest üle saada ning vägivallata elama õppida. Politseiametnikena märkame perevägivaldaga kokku puutunud last ning anname lastekaitsetöötajale teada tema olukorrast. Jätkame koostöös kohaliku omavalitsuse lastekaitse- ja sotsiaaltöötajatega kodukülastusi, et riskiperedes elavate laste käekäiguga kursis olla.
3. **Pakume süüteo ohvriks langenud lapsele igakülgset abi.** Ligikaudu 12% kõigist kannatanutest on alaealised. Töötame selle nimel, et avastada ja tõkestada laste vastu suunatud süütegusid. Kuriteo ohvriks langenud laps peab saama vajalikke tugiteenuseid, et heastada talle tekitatud kahju ja aidata tal juhtunuga edasi elada. Me soovime, et lasteasutused märkaksid rohkem lastevastast vägivaldat ja teavitaksid sellest politseid. Jätkame aktiivset koostööd Lastemajaga, et iga meieni jõudnud seksuaalselt väärkoheldud laps jõuaks spetsialistide hoole alla. Koos partneritega koolitame haridusasutuste töötajaid paremini ära tundma väärkoheldud last.
4. **Lapse toime pandud süütegudele reageerides püüame ära hoida väärkäitumist tulevikus.** Aastas tegeleb politsei 7000 alaealisega, kes on toime pannud süüteo. Lapse käitumise mõjutamiseks on parimad võimalused, kui sekkume kiiresti ja asjakohaselt. Politsei tegevuse eesmärk on, et laps mõistaks teo keelatud ning väärkäitumine ei korduks. Karistamisele eelistame mõjutusvahendeid nagu lepitus või kahju heastamine, et ta mõistaks oma teo tagajärgi ning õpiks vastutama. Pöörame rohkem tähelepanu lapse tegelike probleemide välja selgitamisele, et mõista õigusrikkumiseni viinud käitumise põhjuseid. Hoiame end kursis laste süütegude lahendamise parimate praktikatega ning teeme koostööd igale lapsele parima lahenduse leidmiseks.
5. **Hoiame laste elu ja tervist liikluses ning võitluses sõltuvusainetega.** Mullu kaotas liikluses elu kolm last, kes ei jõudnud elada täisealiseks. Suurem oht jalakäijana vigastada saada on jätkuvalt alaealistel. 11-aastaselt on alkoholi proovinud iga neljas noor ning kolmandik 15-

16 aastastest noortest on proovinud narkootikume. Politsei- ja Piirivalveameti töötajad näitavad liikluses head eeskuju ning teevad kõik endast oleneva, et hoida ennast ja teisi. Viime läbi ohutuslaseid laagreid ja loenguid ning järelevalve tegevusi. Teeme tööd selle nimel, et uimastid, alkohol ja tubakatooted ei oleks lastele kättesaadavad. Suuname alkoholi ja narkootikume tarvitanud alaealisi ennetusprogrammidesse, et välja selgitada keelatud ainete tarbimiseni viinud põhjused. Toetame ka partnerasutusi ennetustöös, et lapsed oskaksid oma elu ja tervist hoida.

6. **Jälgime, et küberohud ei rikuks ühegi lapse väarikust, minapilti ega eakohast arengut.** Neljandik õpilastest on kogenud küberkiusamist ja 17% õpilastest tunnistavad, et on ise kedagi internetis kiusanud. Üha enam langevad lapsed ja noored seksuaalse väärkohtlemise ohvriks veebis. Kõigist lapsealise seksuaalse ahvatlemise juhtumitest üle poolte pannakse toime internetis. Anname oma parima, et lapsed oskaksid ohutult nutiseadmeid ja veebi kasutada. Partneritega ühiselt pingutame selle nimel, et lapsed ei langeks küberkiusamise, identiteedivarguse või seksuaalkuriteo ohvriks; jagaksid enda infot, fotosid ja videoid vastutustundlikult ning et vanematel oleks lihtsam saada teada ohtlikest veebimängudest või portaalidest ja mobiilirakendustest. Tutvustame veebikonstaablite tööd, et lapsed oskaksid ja julgeksid pöörduda abi saamiseks PPA veebikonstaablite poole.
7. **Politsei- ja Piirivalveameti töötajad aitavad iga last, kellega kokku puutuvad.** Süüteo või õnnetuse ohvriks või tunnistajaks olnud lastele pöörame erilist tähelepanu. Kõik lastega kokku puutuvad ametnikud räägivad lapsele arusaadavas keeles ning teevad kõik, et lapse kokkupuude politseiga oleks sõbralik. Lapsi kuulavad üle ainult eriväljaõppega ametnikud, et me ei põhjustaks menetlusega lapsele lisakannatusi. Igal koolil on oma noorsoopolitseinik, keda lapsed ja koolipersonal tunnevad ning kes on neile kindel partner. Väärtustame ja toetame PPA inimesi, kes igapäevaselt lastega töötavad.